

Byer med gode og mangfoldige nabolag

Stadig flere bor i byer og byområder. Byer fremmer arbeidsdeling, tilbyr varierte sosiale miljøer, er mangfoldige og byr på sosiale og kulturelle opplevelser. SV vil ha byer med gode og mangfoldige nabolag.

Mer enn 2 av 3 nordmenn bor nå i de 14 største byregionene i landet.¹ Andelen øker stadig. Samtidig som byene byr på mange muligheter, finnes det også en rekke utfordringer. Flere norske byer sliter med høy ulikhet og utenforskap, trangboddhet og boligmangel, luftforurensning og transportutfordringer. Vekst skaper press og behov for utbygging av offentlige tjenester. Disse utfordringene må løses med en rettferdig og grønn politikk for at byene skal bli gode steder å bo i framtida.

Norge trenger sterke distrikter og gode byer og byområder, slik at folk i hele landet kan velge selv hvor de vil bo. Alle som ønsker det skal ha mulighet til å leve gode liv i de store byene. Sentraliserende strukturreformer hjelper verken byområdene eller distrikts-Norge.

Felleskap i stedet for sosiale forskjeller

De store byene har de største sosiale forskjellene. Både samfunnets fattigste og rikeste bor i byene, og bosettingsmønstrene kan føre til større klasseforskjeller, dersom det ikke føres en aktiv bypolitikk. SV ønsker like muligheter gjennom en aktiv fordelingspolitikk, utdanning, arbeid og annen deltakelse i felleskapet. Nabolaget man vokser opp i spiller stor rolle for mulighetene barn har på skolen. Å arbeide for gode mangfoldige nabolag er avgjørende for å lykkes med en å skape en god by.

Halvdagsplass i barnehager og skolefritidsordninger er et viktig tiltak fordi foreldrene kan jobbe og barna får ta del i et fellesskap med lek, læring og mestring, uavhengig av foreldrenes økonomi, og uten behovsprøving som gjør det ulønnsomt for folk med svak eller ingen tilknytning til arbeidslivet å jobbe mer. SVs politikk mot delte byer handler om tradisjonell, sosialistisk velferds- og omfordelingspolitikk. Reduserte økonomiske forskjeller mellom ulike yrkesgrupper, vil redusere forskjellene mellom ulike deler av byene. En opprustning av skolene i de mest utsatte områdene er nødvendig for å gi barn som vokser opp en god start i livet.

Den grønne byen

Verdens byer tar opp kun 3 prosent av jordas overflate, men står for 75 prosent av alle klimagassutslipp. Skal vi løse klimaproblemet, sikre folk ren og trygg luft og ruste oss for konsekvensene av klimaendringene må vi starte med byene.

¹ De 14 byregionene definert i storbymeldingen fra 2002/2003: Stor-Oslo, Bergen, Stavanger, Trondheim, Mjøsbyene, Kristiansand, Nedre Glomma, Tønsberg, Grenland, Haugesund, Larvik/Sandefjord, Tromsø, Ålesund og Bodø. Samlet befolkningstall i 2014: Om lag 3,6 millioner.
https://no.wikipedia.org/wiki/Liste_over_norske_storby- og_byregioner

Byene må utformes for å være utslippsfri, med miljøvennlig kraft og oppvarming og smarte transportløsninger. Byene må være mer kompakte, med korte avstander.

Byer og bydeler skal utformes for mennesker med bilfrie områder. Det skal være mulig å bo i by uten egen bil. Infrastrukturen og kollektivtransporten må oppgraderes og utvides for å transportere en voksende befolkning, samtidig som transportbehovet reduseres gjennom god byutvikling.

Bolig og grønne og sosiale rom

En by for fremtiden har gode og mangfoldige nabolag. Byrommene må åpnes opp for folk flest. Regulering av private bygg må inkludere første etasje i byrommet og søke å gjøre bygningen tilgjengelig for byens folk. Fellesområdene som byens parker, kystlinje og skogområder skal være tilgjengelige for alle. Det offentlige og det private må samarbeide i å la mangfoldet og fantasien få plass i bruken av byen.

Når byene vokser, vokser behovet for nye boliger. Samtidig skaper forventningen om at byene stadig skal vokse et marked for spekulasjon. Prisveksten er for stor i byene og en det er alvorlig at stadig flere boliger eies av folk som ikke bor der selv. Samtidig blir det stadig vanskeligere for ungdom å finansiere sin første bolig.

En god boligpolitikk skaper både flere boliger med gode kvaliteter, og boområder med variert bebyggelse og boligstruktur. Den kombinerer det å bygge nytt med å ruste opp gammelt. Universell utforming, nærskoler, barnehager og idrettsanlegg, gode muligheter for lokal næringsvirksomhet og tilgang til kunnskaps- og kulturtilbud må sikres.

Det er viktig for byene at det også er mulig å bruke de statlige støtteordningene til å lage fleksible bygg, som kan endre innhold etter hvert som byens behov endrer seg.

Den mangfoldige og deltakende byen

Byene står for toleranse og frihet. Mangfoldet skal være i hele byen. Vi vil ikke godta at noen områder får utvikle seg til områder der befolkningen ikke tør gå.

Vi vil prioritere områdeløft for å bedre levekår i byer og tettsteder med særlige utfordringer. Hovedmålet for slike satsinger bør være å sikre gode oppvekstvilkår, bærekraftig byutvikling, synlig miljøopprusting samt å skape felles arenaer der hele befolkningen kan møtes.

Det skal ikke finnes et A og et B-lag i det norske samfunnet, der en underklasse holdes utenfor rettighetsfellesskapet. Rusavhebgige og andre vanskeligstilte skal gis et tilbud og ikke jages fra sted til sted i byen.

Byene skal bosette mennesker på flukt og inkludere minoriteter. Med tidlig innsats i integreringsarbeidet, hvor alle skal få lære norsk, sikre raskere deltakelse i arbeidslivet og en plass for barna i barnehage.

En mangfoldig, rettferdig og grønn by er en by som styres aktivt gjennom demokratiske og politiske prosesser og ikke primært av kommersielle investeringsinteresser. De som bor i byen må inviteres aktivt med i prosessene om hvordan framtidens byrom skal se ut. Premissene må legges i samspill mellom medborgerne og de folkevalgte og ikke overlates til faginstanser og eiendomsspekulanter. Vi vil derfor innføre forsøk med deltakende budsjettering.

Kunst- og kulturbyen

Kulturpolitikken er avgjørende viktig for å skape sosiale rom og sørge for inkludering.

De store byene har den best utbygde kulturelle infrastrukturen. Her holder de store institusjonene til, og det er her man finner de aller fleste andre sosiale møteplassene, også kommersielle: restauranter, kafeer, konsertarenaer, kinoer, gallerier, aktivitetstilbud av alle mulige slag. Disse tilbudene betjener også menneskene i omliggende kommuner.

Kulturpolitikk i vid forstand handler om deltagelse i samfunnet og retten til meningsfulle og gode liv. Fellesskapet må ta ansvar for at det finnes tilbud for alle mennesker uansett økonomiske forutsetninger eller kulturell bakgrunn. Det betyr at de offentlig finansierte institusjonene må sikres forutsigbar finansiering og at de kan utvikle seg i takt med byenes vekst. De må ha reell mulighet til å være alternativ til de kommersielle tilbudene.

Kulturpolitikken må omfatte både den profesjonelle kunsten og sikre tilgang og utbredelse og den delen av kulturpolitikken som handler om egenaktivitet. Kulturpolitikken må kjennetegnes av åpenhet og mangfold.

Kulturpolitikken i de store byene må ta utgangspunkt i at det her finnes mange mennesker som ikke føler seg inkludert. Kulturpolitikken handler også om forbilder og gjenkjennelse. Norsk kulturpolitikk må ta inn over seg at det norske samfunnet har endret seg og dette gir kulturinstitusjonene viktige utfordringer som de må oppfordres til å gi seg i kast med.

I en tid der det blir nødvendig å utvikle alternativer til privat konsum for å gi innhold i folk liv, kan kulturelle fellesarenaer bli avgjørende.

SV vil:

- At staten skal bidra med mer midler til områdeløft, og alltid gi minst like mye som bykommunene selv stiller opp med.
- At gratis halvdagsplass for 3-5-åringer, uavhengig av foreldres inntekt, skal være en fast del av slike områdeløft.
- Raskt innføre gratis halvdagsplass i skolefritidsordningen i områder med særlige levekårsutfordringer, som del av en helhetlig skoledag.
- Ha bymiljøavtaler til flere byer og reduksjon i biltrafikken i alle byer
- Bruke veipricing som et trafikkregulerende tiltak i og rundt de store byene. Ved å kombinere tids- og miljødifferensierte takster i bomringene med lavutslippssoner vil vi i de store byene, redusere biltrafikken og sikre ren luft, tryggere lokalmiljø og kutt i klimagassutslipp.
- Stille krav om at alle nye bygg er ladeklare for elbiler og bidra til at alle eldre parkeringsplasser gjøres ladeklare
- Ha en kollektivpakke til de største byene. Staten må bidra med 70% av kostnadene ved utbygging av store og viktige kollektivprosjekter i de største byene.
- Jobbe for energieffektive byer med passivhus/plusshus som standar og støtte til solceller.
- Verne bymarkene
- Sikre deltakelse for alle til kulturelle goder
- Ha variert boligstruktur over hele byen, og si nei til utbyggernes ønske om å bygge nesten bare små leiligheter i bydeler som allerede har høy andel av disse.

- Endre skattesystemet for å motvirke prisveksten og hindre spekulering
- Legge til rette for alternative eierboliger som ikke-kommersielle utleieboliger, leie-til-eie-boliger og regulerte selveierboliger
- Stramme inn regelverk for selveierboliger for å stanse hyblifisering.
- Ha en storstilt utbygging av studentboliger og ungdomsboliger.